

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-394-4-52>

Рижова Олександра, аспірантка кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор О. А. Лагутенко)

Інтерпретація авангардних течій мистецтва в дизайнах текстилю Марії Лікарц-Штраус

Ключові слова: дизайн, текстиль, Віденські майстерні, модернізм, авангард, мода.

Oleksandra Ryzhova, PhD student, NAFAA
(academic mentor: Doctor of History of Arts, Professor O. Lagutenko)

Interpretation of avant-garde art movements in textile designs by Maria Likarz-Strauss

Abstract. From 1912 to 1931/32, Maria Likarz-Strauss worked in the Vienna Workshop. Her textile designs are characterised by a wide range of stylistic elements combining floral elements with geometric patterns. Her most famous and commercially successful designs were those that made reference to various avant-garde art movements.

Key words: design, textile, Wiener Werkstätte (Vienna Workshop), modernism, avant-garde, fashion.

Віденські майстерні були засновані у 1903 р. архітектором Й. Гофманом, графіком і художником К. Мозером та віденським фабрикантом і меценатом Ф. Ваєрндорфером за прикладом британського руху «Мистецтво та ремесла». У Віденських майстернях було створено відділи текстилю та моди, що підвищило комерційну привабливість виробів об'єднання. Тканини відрізнялися найвищим художнім та технологічним рівнем виконання, різноманіттям та незвичайністю орнаментальних рішень. Здебільшого це були набивні матерії, у яких візерунок наносився способом ручного друку на льон, бавовну та шовк.

Вдалим рішенням засновників було залучення до роботи студенток Віденської школи прикладного мистецтва, що дало жінкам шанс втілити у життя свої творчі проекти, а майстерні – урізноманітнити свій асортимент завдяки їхнім новаторським ідеям.

Найталановитішою ученицею Й. Гофмана стала Марія Лікарц-Штраус, одна з найбільш плідних дизайнерок Віденських майстерень. Вона створила багато комерційних зразків декоративного мистецтва. Зберіглося понад 200 її дизайнів текстилю, а також малюнки для шпалер, переважно вироблених у Кельні, а також порцеляни, виготовленої у Відні.

З 1912 по 1931/32 рр. вона працювала у Віденських майстернях, спочатку переважно у сфері графіки; пізніше розробляла кераміку та емаль і, нарешті, повністю зайнялася текстилем та модою. З 1912 р. М. Лікарц-Штраус працювала над текстильними проектами, яким був характерним широкий стилістичний діапазон, що поєднував квіткові елементи, схожі на роботи Д. Пече, з геометричними візерунками, які нагадують творчість

Й. Гофмана. Але найбільш відомими стали абстрактні орнаменти художниці з численними повторами в стилі ар-деко. М. Лікарц-Штраус змінила уявлення про текстильний та модний дизайн, надихнувшись творами художників-модерністів, включаючи кубістів і символістів.

Мисткиня цілком розділяла погляди кубістів з їх відмовою від традиційних художніх прийомів. М. Лікарц-Штраус черпала натхнення із творчості Фернана Леже протягом усієї своєї кар'єри, майже завжди використовувала чорний або білий передній план, щоб підкреслити форми і кольори на поверхні зображення. Французький художник Робер Делоне, також експериментував із абстрактними формами, досліджував рух на плоских поверхнях, водночас виражаючи своє захоплення сучасним світом через мистецтво. Переплетіння ліній створює відчуття невпинного руху, що було використано М. Лікарц-Штраус для створення дизайнів модного одягу.

Наприкінці 1920-х рр. М. Лікарц-Штраус продовжувала посилалися на різні течії мистецтва авангарду, включаючи голландський рух *De Stijl*, який почався в 1917 р.

М. Лікарц-Штраус створила один із найоригінальніших дизайнів тканин під назвою "Irland" («Ірландія»). Візерунок складався з різних геометричних фігур, де переважали прямі конструктивні лінії. У 1915 р. Е. Віммер-Візгілл (перший художній керівник відділу моди з 1910 по 1922 рр.) розробив блузку із цим дизайном тканини.

У 1920-ті рр. під впливом симультанних малюнків С. Делоне та художників-конструктивістів М. Лікарц-Штраус створила велику кількість малюнків для тканин. Ескіз сукні з тканини "Ебро" («Ебро») продемонстрував нову стилістику з конструктивістськими елементами, яка найкраще пасувала до фасонів одягу 1920-х рр. Такий підхід мисткині був високо оцінений покупцями.

